

สรุปปัญหาและข้อคิดเห็น

จากการศึกษาสถานการณ์ด้านต่างๆ ที่ผ่านมามองเห็นได้ว่าอุตสาหกรรม กระสอบในประเทศไทยเกือบทั้งหมดประสบกับปัญหาขาดทุนจากการดำเนินงานมาโดยตลอด อาจเนื่องมาจากวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเป็นสินค้าทางการเกษตรกรรม ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับการขึ้นลงของราคาของพืชผลทางการเกษตร และกรรมวิธีการปลูกด้วย นอกจากนี้ยังอาจเนื่องมาจากปัญหาด้านต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นมาก เช่น ค่าแรงงาน ค่ากระแสไฟฟ้า ซึ่งต้องสูงขึ้นตามประกาศค่าแรงขั้นต่ำของรัฐบาล และการขึ้นค่ากระแสไฟฟ้าของการไฟฟ้าด้วยเช่นกัน อีกทั้งปัญหาการใช้ในประเทศและการส่งออกเป็นสำคัญ ดังนั้นในขณะนี้จึงจะทำการศึกษาดังปัญหาที่สำคัญต่างๆ ที่แท้จริง ซึ่งทำให้อุตสาหกรรมนี้ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร พร้อมทั้งศึกษาความช่วยเหลือของสถาบันต่างๆ ที่มีต่ออุตสาหกรรมนี้ และข้อคิดเห็นซึ่งผู้เขียนจะได้เสนอต่อไปอีก ทั้งศึกษาดังปัญหาในปัจจุบันที่อุตสาหกรรมนี้ประสบอยู่ด้วย

ปัญหาในการผลิต

ปัญหาที่ผู้ผลิตประสบอยู่เสมออันที่สำคัญ คือ

1. ปัญหาวัตถุดิบ

วัตถุดิบที่สำคัญในอุตสาหกรรมกระสอบคือ ปอ ปัจจุบันผลผลิตปอในประเทศไทยได้ลดต่ำลงไปมาก ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ที่ประกอบอาชีพปลูกปอได้หันไปปลูกมันสำปะหลัง ซึ่งปลูกง่ายและมีราคาสูงกว่าแทน ดังนั้นทำให้การจัดหาวัตถุดิบเริ่มไม่คล่องตัวเท่าที่ควร เนื่องจากปริมาณการผลิตปอในประเทศไม่คงที่และ

ราคาซากเสถียรภาพเพราะต้องเคลื่อนไหวไปตามตลาดโลก ทำให้เกิดปัญหาความไม่
 สม่าเสมอของปริมาณวัตถุดิบ และราคาวัตถุดิบ ปัญหาที่สำคัญอีกปัญหาหนึ่งก็คือ ซาก
 แคลนปอที่มีคุณภาพสูง ซึ่งก็ได้แก่ปอกระเจา ทำให้ต้องสั่งปอกระเจาเข้ามาในประเทศ
 เมื่อซากแคลนปอซึ่งมีคุณภาพสูงก็ไม่สามารถทำให้โรงงานผลิตสินค้าสำเร็จรูปที่ต้องใช้
 ปอคุณภาพสูงเพื่อส่งออกไปแข่งขันกับตลาดต่างประเทศได้

นอกจากนี้ การที่บริษัทฟินิกซ์ พัลท์ แอนเพเพอร์ จำกัด ดำเนินการผลิตเยื่อ
 กระดาษโดยใช้ปอเป็นวัตถุดิบ ซึ่งมีโครงการรับซื้อปอตากแห้งจากเกษตรกรเป็นจำนวน
 ประมาณ 200,000 เมตริกตันต่อปี ซึ่งจะเท่ากับปอฟอกขาว 40,000 ตัน เป็นจำนวน
 ใกล้เคียงกับที่โรงงานทอกระสอบต้องการใช้ ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาแย่งซื้อ
 วัตถุดิบระหว่างโรงงานทอกระสอบกับโรงงานผลิตเยื่อกระดาษเป็นผลทำให้โรงงานทอ
 กระสอบประสบปัญหาวัตถุดิบไม่เพียงพอป้อนโรงงาน

2. ปัญหาแรงงาน

ปัญหาค่าแรงงานที่สำคัญคือ ซากแคลนแรงงานเนื่องจากโรงงานทอ-
 กระสอบส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในชนบท และคนงานส่วนใหญ่เป็นคนในท้องถิ่น จึงมักจะเคลื่อน
 ย้ายเข้า ๆ ออก ๆ อยู่สม่ำเสมอตามฤดูกาลเพาะปลูก เพราะคนงานมาจากอาชีพทาง
 กานเกษตรกรรม ทำให้โรงงานมีจำนวนคนงานไม่สม่ำเสมอ จึงมีผลกระทบถึงประสิทธิ
 ภาพในการทำงานของคนงาน เพราะเมื่อถึงฤดูกาลทำนาคนงานก็จะลาออก หรือลางาน
 เพื่อหันไปทำนากันมาก คนงานในโรงงานก็จะขาดแคลน ปัญหาคนงานเข้าออกมีมาก
 อัตรการหมุนเวียนของคนงานเข้าออกก็มีอัตราสูงทำให้ขาดวินัยในการทำงานด้วย
 ประสิทธิภาพและความชำนาญของคนงานก็ไม่มี เป็นผลให้ประสิทธิภาพในการผลิตตกต่ำ
 ลงไปเพราะโรงงานจำต้องฝึกคนงานใหม่อยู่เสมอ

ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคนงานอีกประการหนึ่งก็คือ เรื่องที่พักอาศัยแก่คนงาน เนื่องจากอุตสาหกรรมกระสอบต้องใช้แรงงานเป็นจำนวนมาก แรงงานในท้องถิ่นมักไม่ค่อยพอ ต้องการแรงงานจากแหล่งอื่น โดยเฉพาะโรงงานที่อยู่ในแหล่งแรงงานภาคอีสาน โรงงานต้องลงทุนสร้างที่พักอาศัยซึ่งเป็นการลงทุนที่สูง และต้องให้บริการสวัสดิการต่าง ๆ คำนการอยู่อาศัยเพิ่มมากขึ้น

3. ปัญหาโรงงาน

ประสิทธิภาพในการผลิตต่ำ เนื่องจากโรงงานทดสอบบางแห่ง เครื่องจักรล้าสมัย เทคนิคในการผลิตต่ำ และการบริหารขาดประสิทธิภาพทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ไม่อาจส่งผลิตภัณฑ์ออกไปแข่งขันในตลาดโลกกับ ผู้ผลิตประเทศอื่นได้ ประกอบกับ เครื่องจักรอยู่ในสภาพหมดอายุการใช้งานและไม่ค่อยปรับปรุงแต่อย่างใด จึงทำให้ประสิทธิภาพในการผลิตต่ำ

4. ปัญหาการขยายโรงงาน

การตั้งและการขยายโรงงานแต่เดิมกระทรวงอุตสาหกรรมมีนโยบายเคร่งครัดและชักเงินห้ามตั้งและขยายโรงงานเพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการผลิตปอตามที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 แต่แล้วในปี 2514 ราคาปอและผลิตภัณฑ์ปอในตลาดโลกสูงขึ้น อุตสาหกรรมเกี่ยวกับปอและการทดสอบมีกำไรดี เข้ายวนใจให้มีการขยายและสร้างโรงงานเพิ่มขึ้นอีกหลายแห่ง ผลก็คือกำลังการผลิตและผลผลิตมีเกินความต้องการภายในประเทศ ในขณะที่เกี่ยวกับตลาดต่างประเทศก็ไม่อำนวยให้การส่งออกดีเท่าที่ควร

ปัญหาด้านทุนการผลิต

ในระยะ 3 - 4 ปีที่ผ่านมาอุตสาหกรรมกระสอบต้องประสบปัญหาด้านทุนการผลิตสูง เนื่องจากต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่แทบทุกชนิดสูงขึ้นมากดังนี้

1. ปัญหาค่าน้ำค่าจ้างแรงงาน เนื่องจากมีการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของทางราชการในอัตราที่สูงมาก ซึ่งปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำหลายครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดภาคอีสาน ซึ่งโรงงานส่วนใหญ่มีอยู่ที่ภาคอีสานเพิ่มเป็นวันละ 44 บาท เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2523 และตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2524 ได้เพิ่มขึ้นเป็นวันละ 61 บาท จึงเพิ่มขึ้นถึง 38 % ดังนั้นปัญหาค่าน้ำค่าจ้างแรงงานจึงเป็นปัญหาใหญ่ที่สำคัญ ทั้งนี้เพราะโดยทั่วไปค่าจ้างแรงงานและค่าสวัสดิการโรงงานทดสอบต้องจ่ายถึงร้อยละ 25 ของต้นทุนทั้งสิ้น จึงเป็นภาระที่หนักมากในขณะที่ราคาขายไม่เพิ่มขึ้นเลย

2. ปัญหาค่าน้ำค่ากระแสไฟฟ้า ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่เช่นกัน เกี่ยวกับอุตสาหกรรมนี้ เพราะต้องใช้ไฟฟ้าในโรงงานเป็นจำนวนมากในอัตราที่สูงมาก ดังนั้นเมื่อการไฟฟ้าเพิ่มค่ากระแสไฟฟ้าจึงกระทบกระเทือนต่อต้นทุนของอุตสาหกรรมทดสอบอย่างรุนแรง

นอกจากนี้ต้นทุนค่าน้ำค่าอะไหล่ ค่าขนส่ง ค่าน้ำมันนวดปอ และอื่น ๆ ที่กำลังสูงขึ้นเรื่อย ๆ เป็นผลทำให้การดำเนินงานของโรงงานบางแห่งต้องประสบผลขาดทุน เพราะต้องส่งสินค้าไปขายต่างประเทศกว่าร้อยละ 50 ของผลผลิตจากปอที่ผลิตได้ในราคาที่ต่ำกว่าต้นทุนมาก (ต้นทุนทดสอบต่อใบขณะนี้ประมาณ 15 บาท ในขณะที่ราคาส่งออกประมาณ 12 - 13 บาท ต่อใบ) นอกจากนี้ ราคาปอมีแนวโน้มสูงขึ้นอยู่เรื่อย ๆ ทำให้โรงงานทดสอบทั้งหลายต่างขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียนที่จะใช้ในการดำเนินการและใช้ในการซื้อปอมาสำรองไว้ใช้

1,2 สัมภาษณ์ คุณประภท ศรีชัย วิศวกรผู้จัดการฝ่ายอำนวยการ บริษัททดสอบอีสาน จำกัด เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2525

ปัญหาการจำหน่าย

ค่านตลาดภายในประเทศ เป็นปัญหาที่สำคัญตลอดมา เนื่องจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมนี้มีมาก ผลผลิตเกินความต้องการของตลาดในประเทศ ตั้งแต่ปี 2508 เป็นต้นมา ทำให้ต้องส่งออกขายต่างประเทศ แต่เนื่องจากราคาขายในประเทศระหว่างปี 2519 - 2522 กำหนดไว้สูงกว่าราคาขายส่งต่างประเทศมากถึงใบละ 2.50 - 3.00 บาท ทุกโรงงานจึงปรารถนาที่จะขายในประเทศให้ได้ปริมาณสูงสุด แต่โดยที่โรงงานมีขนาดและประสิทธิภาพในการผลิตแตกต่างกัน บางโรงงานตั้งมานานแล้วโดยไม่ค่อยขยายกำลังการผลิต บางโรงงานก็ขยายกำลังการผลิตไปมาก และบางโรงงานก็ตั้งใหม่ ต้นทุนการผลิตจึงไม่เท่ากัน ปัญหาการกำหนดส่วนแบ่งขายในประเทศจึงตกลงกันไต่ยาก เป็นเหตุให้มีการขายแข่งขันตัดราคากันเอง จนกระทั่งได้มีการรวมกลุ่มโรงงานกันขึ้น เพื่อจัดระบบในด้านการผลิตและการจำหน่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจำหน่ายภายในประเทศ ซึ่งมีความต้องการใช้ในจำนวนอันจำกัด โดยกำหนดอัตราส่วนแบ่งขายให้เหมาะสมกับกำลังการผลิตของแต่ละโรงงาน พร้อมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ว่า ทุกโรงงานมีสิทธิขายกระสอบในประเทศได้ไม่เกินกว่าอัตราส่วนแบ่งที่กำหนดไว้เท่านั้น เป็นผลช่วยให้ทุกโรงงานสามารถดำเนินงานรายวันติดต่อกันมาเป็นระยะเวลาหลายปี แต่ปรากฏว่าการรวมกลุ่มของโรงงานหอกระสอบได้สลายตัวไปเมื่อเดือนตุลาคม 2521 เนื่องจากไม่สามารถดำเนินการควบคุมให้โรงงานต่าง ๆ ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ได้ กล่าวคือมีการจำหน่ายแข่งขันตัดราคากันเองและจำหน่ายเกินโควตาที่กำหนด โรงงานขนาดเล็กมากมายประสบภาวะขาดทุนและเลิกดำเนินการไป ปี 2522 - 2523 ความต้องการผลิตภักซ์ปอในตลาดต่างประเทศสูงมาก จึงเอื้ออำนวยให้โรงงานสามารถดำเนินการอยู่ได้โดยไม่ต้องอาศัยการรวมกลุ่ม กล่าวคือ โรงงานสามารถระบายสต็อกและเพิ่มผลผลิตของตนเพื่อสนองความต้องการของตลาดได้โดยไม่จำกัดจำนวน แต่อย่างไรก็ตามภาวะตลาดที่เป็นของผู้ขายนี้คงจะเป็นเพียงระยะสั้นระยะหนึ่งเท่านั้น เพราะในปลายปี 2523 และต้นปี 2524 เป็นต้นมา

สถานการณ์ผลิตภัณฑ์กระสอบเข้าสู่ภาวะซบเซาอีก ทำให้โรงงานได้รับผลกระทบกระเทือนอย่างหนัก

นอกจากนี้ ความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมเคมียังทำให้สามารถมีการผลิตเส้นใยสังเคราะห์เพื่อทำเป็นกระสอบพลาสติกแทนกระสอบป่านเพื่อบรรจุสินค้า เช่น ปุ๋ย อาหารสัตว์ และแป้ง เป็นต้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจุบันผลิตภัณฑ์จากใยสังเคราะห์มีราคาต่ำกว่าผลิตภัณฑ์ป่อ คือ กระสอบ ซึ่งมีการแข่งขันกับกระสอบมากขึ้น ความก้าวหน้าในทางเทคโนโลยี การขนส่ง เช่น การใช้ระบบขนส่งเป็นตู้ เพื่อลดต้นทุนค่าบรรจุหีบห่อ และการเก็บพืชผลแบบไซโล (silo) ซึ่งจะทำให้ความถี่ของการใช้กระสอบนั้นวันแต่จะน้อยลงตามลำดับ นับว่าเป็นอุปสรรคต่อความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมกระสอบเป็นอย่างมาก

ก้านตลาดต่างประเทศ ผู้ส่งออกประสบปัญหาในการส่งออกหลายก้านด้วยกันที่สำคัญได้แก่

1. ประสมการแข่งขันในค่านาราคาของผลิตภัณฑ์ป่อและคุณภาพของวัตถุดิบจากประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ คือ อินเดีย ซึ่งรัฐบาลให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนโรงงานทอกระสอบอย่างเต็มที่ บังคลาเทศ ซึ่งรัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการเอง และสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งสามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์ป่อได้ในราคามิตรภาพโดยไม่ต้องคำนึงถึงต้นทุนการผลิต ประเทศเหล่านี้จึงสามารถส่งผลิตภัณฑ์ออกไปจำหน่ายในตลาดต่างประเทศได้เป็นจำนวนมาก และอยู่ในฐานะที่จะขยัคั้ราคาประเทศคู่แข่งเช่นไทยได้

นอกจากนี้อินโดนีเซีย ซึ่งเคยเป็นลูกค้ารายใหญ่ของไทยก็ได้ลดปริมาณการซื้อลง เนื่องจากอินโดนีเซียได้ร่วมมือกับญี่ปุ่นตั้งโรงงานทอกระสอบขนาดใหญ่ขึ้น 2 โรง มีกำลังการผลิตโรงละ 120,000 เมทริกตันต่อปี คาดว่าในอนาคตอินโดนีเซียคงจะไม่ต้องซื้อกระสอบจากไทย

2. สินค้าผลิตภัณฑ์ที่ตลาดต่างประเทศมีความต้องการและโรงงานทอกระสอบไทยสามารถส่งออกไปจำหน่ายแข่งขันได้ ต้องประสบปัญหาการจำกัดโควตาในการนำเข้า เช่น การส่งผลิตภัณฑ์ไปยังประเทศกลุ่มเบเนลักซ์ เป็นต้น

3. การแข่งขันจากผลิตภัณฑ์ไทยสังเคราะห์ที่ใช้บรรจุสินค้า เช่น ปุ๋ย อาหารสัตว์ และแป้ง เป็นต้น ดังที่กล่าวมาแล้วในตลาดภายในประเทศ ซึ่งเป็นปัญหาหรือต้องการคู่แข่งที่สำคัญมาก

ปัญหาค่าเงิน

จากการวิเคราะห์ในบทก่อน จะพบว่าผู้ผลิตส่วนใหญ่มีผลขาดทุนจากการดำเนินงานทุกปี ซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจากต้นทุนการผลิตและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ต่างก็เพิ่มสูงขึ้น แต่ราคาขายยังไม่ได้เปลี่ยนแปลง เพราะรัฐบาลอาจมีการควบคุมค่าจำหน่าย นอกจากนี้บางบริษัทก็มีปริมาณการจำหน่ายลดลงด้วย อันเป็นผลมาจากการแข่งขันกันมากนั่นเอง ดังนั้นบริษัทอาจจะไม่สามารถนำผลกำไรกลับไปพัฒนาหรือขยายการผลิตได้อย่างเต็มที่เท่าที่ควร และทำให้อุตสาหกรรมนี้ส่วนใหญ่ต้องอาศัยแหล่งเงินทุนจากส่วนของหนี้สินค่อนข้างสูง ซึ่งย่อมทำให้กิจการส่วนทางการเงินเกี่ยวกับหนี้สินไม่ดี แต่บางครั้งก็จำเป็นต้องทำให้กิจการดำเนินการต่อไปได้ นอกจากนั้นนโยบายการจัดหาเงินทุนของกิจการแต่ละขนาด และของอุตสาหกรรมยังไม่สอดคล้องกับอายุการไถ่ถอนของสินทรัพย์ที่จะลงทุน กล่าวคือมีการนำเงินทุนระยะสั้นไปลงทุนในสินทรัพย์ระยะยาวซึ่งเป็นการเพิ่มความเสี่ยงให้กับกิจการและอุตสาหกรรมและนำเงินทุนระยะยาวไปลงทุนในสินทรัพย์ระยะสั้น ซึ่งจะทำให้ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับลดน้อยลง ซึ่งอาจจะเป็นเพราะหาผู้สนับสนุนให้กู้เงินระยะยาวไม่ได้ ทำให้ต้องมีการกู้เงินระยะสั้นจากธนาคารพาณิชย์มาลงทุนระยะยาว ซึ่งดอกเบี้ยมักจะสูงกว่ากู้เงินเพื่อลงทุนในระยะยาว ดังนั้นกิจการนี้ถ้ามองจากบุคคลภายนอกก็จะพบว่าอุตสาหกรรมกระสอบเป็นอุตสาหกรรมที่ให้ผลตอบแทนน้อยมาก หรือไม่ให้เลย และเป็นการเสี่ยง

ต่อการลงทุนมากด้วย

การให้ความช่วยเหลือของทางราชการ

บทบาทของรัฐบาลที่ให้ความช่วยเหลือในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมกระสอบ มีดังนี้

1. การให้ความช่วยเหลือในด้านการเงิน

1.1 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ปอ (กระสอบ) โดยให้เครดิตแบบรับช่วงซื้อสินค้าสัญญาใช้เงิน ซึ่งมี 2 ประเภท คือ การซื้อสินค้าสัญญาใช้เงินของอุตสาหกรรม เพื่อซื้อวัตถุดิบในประเทศ และแบบ Packing Credit เฉพาะผู้ส่งออกสินค้าทางการเกษตรจากธนาคารพาณิชย์ โดยเสียดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำมาก เมื่อเปรียบเทียบกับเงินกู้ยืมอื่น โดยพิจารณาให้ความช่วยเหลือตามกำลังการผลิต และฐานะทางการเงินของแต่ละโรงงาน

1.2 กระทรวงการคลังเป็นผู้จ่ายเงินค่าภาษีสินค้าส่งออกให้แก่ผู้ส่งออก เพื่อเป็นการชดเชยภาษีศุลกากรในกิโลกรัมละ 13 สตางค์

2. การดำเนินงานของคณะกรรมการส่งเสริมกิจการปอ

¹คณะกรรมการส่งเสริมปอและผลิตภัณฑ์ปอที่ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2509 เพื่อแก้ไขปัญหาการผลิตปอเกินความต้องการ ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นคณะกรรมการส่งเสริมกิจการปอ มีหน้าที่ประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและพิจารณาโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปอและกระสอบหรือผลิตภัณฑ์ปอ งานสำคัญ ๆ ที่ดำเนินการไปแล้วคือการประกันราคา

¹รายงานผลการศึกษาวิจัยผลิตภัณฑ์ปอ ฝ่ายวิจัยสินค้าอุตสาหกรรม กองวิจัยสินค้าและการตลาด กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

ปอ และปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิตปอ การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรและอุตสาหกรรมได้รับทราบเกี่ยวกับภาวะการผลิต และการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ

บทบาทและความช่วยเหลือของสมาคมอุตสาหกรรมกระสอบไทย

เมื่อได้ทราบปัญหาต่าง ๆ ที่อุตสาหกรรมนี้ประสบอยู่แล้วและการให้ความช่วยเหลือของรัฐบาลกับอุตสาหกรรมกระสอบ สถาบันที่มีบทบาทเพื่อให้ความช่วยเหลือกับผู้ประกอบการผลิตการคากกระสอบ คือ สมาคมอุตสาหกรรมกระสอบไทย ซึ่งตระหนักดีว่าท่ามกลางภาวะความผันแปรไม่แน่นอนของตลาดโลก และปัญหาเศรษฐกิจในประเทศ ความอยู่รอดของอุตสาหกรรมนี้ย่อมขึ้นอยู่กับ การปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิตให้สูงขึ้น การแสวงหาวิธีการลดต้นทุนเท่าที่จะกระทำได้ การยึดมั่นในหลักการรักษามาตรฐานคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ความร่วมมือร่วมใจในการแสวงหาตลาดต่างประเทศ และความร่วมมือช่วยเหลือของรัฐบาลหรือทางราชการในการส่งเสริมอุตสาหกรรมประเภทนี้ สำหรับในสามประการแรกเป็นเรื่องที่โรงงานต่าง ๆ ก็พยายามดำเนินการกันอยู่แล้ว และในสองประการหลังคือ ความร่วมมือในการแสวงหาตลาดต่างประเทศและการขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลหรือทางราชการนั้น เป็นเรื่องที่สมาคมฯ ได้เข้ามามีบทบาทช่วยเหลือสมาชิกอยู่ ซึ่งพอจะสรุปผลกิจกรรมสำคัญ ๆ ที่สมาคมฯ ได้กระทำในรอบปี 2523 เพื่อความอยู่รอดของอุตสาหกรรม ดังนี้

1. สมาคมฯ ได้ร่วมมือกับทางราชการที่เกี่ยวข้องหลายหน่วย จัดให้มีการประกันราคาปอ สำหรับฤดูการผลิตปี 2523 / 2524 เพื่อเป็นการจูงใจให้ชาวไร่หันมาปลูกปอเพิ่มมากขึ้น ราคาขั้นต่ำที่ประกันคือ ปอมีคัรวมเกรด เอ. กิโลกรัมละ 6.00 บาท และปอมีคัรวมเกรด บี. กิโลกรัมละ 5.50 บาท ราคาถึงกล่าวนี้สูงกว่าราคาโดยเฉลี่ยของฤดูที่แล้วถึงกิโลกรัมละ 1.00 บาท ซึ่งก็ปรากฏผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจทุกประการ

2. สมาคมฯ ได้เป็นศูนย์กลางแห่งความร่วมมือช่วยเหลือในการแสวงหาตลาดต่างประเทศ เพื่อนำมาจัดสรรระหว่างโรงงานสมาชิก ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะลดการแข่งขันตัดราคากันเอง และเพื่อให้สามารถระบายสินค้าออกไปขายต่างประเทศได้มากขึ้น อันจะช่วยให้รักษาเสถียรภาพราคาในประเทศไปในตัวอีกด้วย ซึ่งการปฏิบัติในค่านี้นี้จะประสบผลสำเร็จได้เพียงใค่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกของสมาคมฯ ทุกราย

3. สมาคมฯ ได้มีบทบาทในการเสนอแนะต่อทางราชการให้ช่วยเหลือต่ออุตสาหกรรมทอกระสอบหลายประการ อาทิเช่น การขอสิทธิพิเศษทางการค้าจากประเทศภาคีอาเซียน เพื่อให้ได้รับสิทธิลดภาษีการนำเข้า การขอให้พิจารณาเร่งรัดการอนุญาตให้กระสอบพลาสติกเข้ามาในราชอาณาจักรอันจะนำมาซึ่งการแข่งขันกับอุตสาหกรรมในประเทศ การขอให้ทางราชการพิจารณาลดอัตราภาษีการค้าสำหรับผลิตภัณฑ์เชือกที่ขายในประเทศ ฯลฯ ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณาของทางราชการอยู่

นอกจากนี้ สมาคมฯ ยังได้พยายามดำเนินการทุกประการในอันจะนำมาซึ่งประโยชน์ส่วนรวมของอุตสาหกรรมทอกระสอบ ซึ่งมีดังนี้

- แต่งตั้งผู้แทนเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการร่วมทางการค้าและเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น เพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงที่ประเทศไทยทำไว้กับสหพันธ์การค้าทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่น (teidanren) เกี่ยวกับการเจรจากำหนดเป้าหมายการส่งสินค้าออกไปญี่ปุ่นในปี 2524 ให้สำเร็จไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

- เพื่อสนองตอบตามนโยบายรัฐบาลในการลดการใช้กระแสไฟฟ้าในชั่วโมงประหยัดในช่วงระหว่าง 18.00 น. ถึง 21.00 น. โดยให้โรงงานลดการใช้ไฟฟ้าในระหว่างเวลานั้น จึงยังผลให้การใช้ไฟฟ้าของโรงงานสมาชิกลดจำนวนการใช้กระแสไฟฟ้าถึง 30 %

- เจรจาเพื่อต่ออายุข้อตกลงการส่งเส้นค้าไปประชาคมยุโรปกับคณะกรรมการเศรษฐกิจประชาคมยุโรป
- ร่วมพิจารณาปรับปรุงระเบียบการส่งออกและเสนอหลักเกณฑ์การจัดโควต้าเส้นค้าไปยังกลุ่มประเทศเบเนลักซ์
- เป็นตัวแทนของสมาชิกในการรวบรวมข้อมูล พร้อมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ประกอบรายงานชี้แจงรายละเอียดถึงความจำเป็นในการร้องขอความช่วยเหลือจากกระทรวงพาณิชย์ เพื่อพิจารณาผ่อนผันและอนุญาตให้นำไปจากต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อใช้ในการผลิตกระสอบและผลิตภัณฑ์ไป เพื่อส่งขายยังลูกค้าต่างประเทศ โดยเฉพาะ ซึ่งทางราชการโดยกระทรวงพาณิชย์ก็ได้ผ่อนผันอนุญาตให้นำไปกระเจาเข้ามาในราชอาณาจักรได้
- เป็นศูนย์กลางของการร่วมมือในการดำเนินการตามมาตรการแก้ไขปัญหาราคาลดลงในประเทศกัวเตมาโดยวิธีเพิ่มกระสอบกึ่งกลางเพื่อรอไว้ระบายต่างประเทศและตั้งเป้าหมายการขายต่างประเทศร่วมกันเพื่อระบายสินค้าออกไปต่างประเทศแล้วจัดแบ่งโควตาการขายต่างประเทศให้โรงงานต่าง ๆ

ข้อคิดเห็น

อุตสาหกรรมนี้ เป็นอุตสาหกรรมที่ประสบผลขาดทุนจากการดำเนินงานตลอดมา แต่อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาและพิจารณาแล้ว เห็นว่าอุตสาหกรรมนี้เป็นอุตสาหกรรมที่มีสถาบันต่าง ๆ เข้าช่วยเหลือและร่วมมือ ทั้งยังมีเป้าหมายเพื่อที่จะพยายามทำให้อุตสาหกรรมนี้ดีขึ้น โดยการร่วมมือของทุกบริษัทและตระหนักถึงปัญหานั้นตลอดมาได้ช่วยกันพยายามแก้ไขทุกวิถีทาง ตามความคิดเห็น เห็นว่าควรจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมจากที่รัฐบาลและสมาคมอุตสาหกรรมกระสอบไทยได้ดำเนินการไปแล้ว ให้ไว้เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางแก่ผู้สนใจและผู้ยุ่งการนี้ให้ทราบและหาวิธีการที่ถูกต้องดำเนินการต่อธุรกิจนั้น

ดังต่อไปนี้

การแก้ไขปัญหาคาการผลิต

ด้านวัตถุดิบ

1. การประกันราคาปอฝอกควรมีความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างสมาคมอุตสาหกรรมทอกระสอบไทย สมาคมปอไทย และรัฐบาล โดยที่ฝ่ายโรงงานจะรับผิดชอบในส่วนที่โรงงานใช้ ส่วนที่เหลือเป็นหน้าที่ของสมาคมปอไทยและหน่วยงานของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรและองค์การคลังสินค้า เป็นต้น
2. รัฐบาลโดยส่วนราชการที่เกี่ยวข้องควรมุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกปอกระเจา เพื่อที่จะได้ไม่นำเข้าจากต่างประเทศ โดยพยายามแก้ไขปัญหาคาที่ประสบอยู่ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับน้ำ เป็นต้น
3. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ควรจะเน้นให้เกษตรกรเห็นความสำคัญเป็นพิเศษต่อการปรับปรุงคุณภาพในการคัดเลือกและคัดแต่งปอให้ได้มาตรฐานอย่าให้มีการปลอมปน เพราะจะทำให้ขายออกลำบากและราคาตกต่ำ และหาวิธีเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น ในขณะเดียวกันผู้ซื้อปอก็กควรมุ่งให้ความเป็นธรรมแก่ชาวไร่ในการรับซื้อปอตามคุณภาพที่แท้จริง
4. รัฐบาลและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรส่งเสริมการผลิตปอให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมเพื่อเป็นแนวทางในการรักษาเสถียรภาพของราคา โดยรัฐบาลและผู้ที่เกี่ยวข้องพิจารณาร่วมกันในการวางแผนการผลิตให้ผลผลิตในแต่ละปีสอดคล้องกับความต้องการของตลาด และดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ชาวไร่ปอทราบก่อนที่จะเริ่มเพาะปลูกเป็นปี ๆ ไปอย่างต่อเนื่องทุกปี

ค่านแรงงาน

1. สถานการณ์แรงงานเป็นเรื่องยากที่จะแก้ไขได้ นอกจากรายงานให้รัฐบาลได้ทราบถึงความไม่สู้มีความมั่นใจในอุตสาหกรรมนี้
2. สำหรับปัญหาเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงาน และแรงงานฝีมือนั้นขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจ และสิ่งอำนวยความสะดวกและความสะดวกตลอดถึงการบริหารงานบุคคลของแต่ละโรงงานเป็นประการสำคัญ หากโรงงานมีสิ่งเหล่านี้มากขึ้น ก็จะช่วยผ่อนคลายปัญหานี้ได้
3. รัฐบาลและโรงงานอุตสาหกรรมทดสอบควรร่วมมือกันจัดฝึกอบรมช่างฝีมือเป็นประจำ โดยที่ขณะนี้ทางราชการมีสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติอยู่แล้ว จึงเห็นสมควรให้ส่วนราชการดังกล่าวมีบทบาทมากยิ่งขึ้น และรัฐบาลควรขอความช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศหรือมิตรประเทศ

ค่านโรงงาน

1. ในการดำเนินการ กำหนดนโยบายขยายหรือตั้งโรงงานนั้น ควรคำนึงถึง เป้าหมายการผลิตที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา เศรษฐกิจรวมตลอดถึงสถานการณ์เกี่ยวกับการผลิตวัตถุดิบ กำลังการผลิตของโรงงานและการตลาด สำหรับปัจจุบัน โรงงานทดสอบทั้งหมด 14 แห่ง ที่มีอยู่นั้นน่าจะเพียงพอในการผลิตแล้ว เพราะบางครั้งจะเห็นว่าผลิตเหลือจำหน่ายไว้มากเกินความต้องการ ดังนั้นควรงดการตั้งโรงงานหรือขยายโรงงานเพิ่มจะเป็นการดี และควรจะควบคุมการผลิตให้ลดน้อยลงให้ได้อีก
2. โรงงานทดสอบที่มีประสิทธิภาพในการผลิตค่า ทางรัฐบาลควรสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือในการนำ เครื่องจักรที่ทันสมัยมาแทนเครื่องจักรที่มีอยู่เดิม เพื่อเสริมสร้างในด้านการลดต้นทุนการผลิต และความสามารถในการแข่งขัน

ภัยต่างประเทศ

ด้านการวิจัยปอหรือผลิตภัณฑ์ปอ

รัฐบาลควรจะสนับสนุนงานค้นคว้าวิจัยในค่านนี้ งานค้นคว้าวิจัยที่สำคัญได้แก่ การค้นคว้าวิจัยเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น ซึ่งจะลดต้นทุนการผลิตลง การปรับปรุงคุณภาพปอ และผลิตภัณฑ์ปอและการค้นคว้าวิจัยเพื่อใช้ประโยชน์จากเส้นใยปอ และผากระสอบ ซึ่งการค้นคว้าวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ในด้านการตลาดแก่อุตสาหกรรมหอกระสอบ

การแก้ไขปัญหาค่าต้นทุนการผลิต

เมื่อต้นทุนการผลิตที่ประกอบด้วย วัตถุดิบ ค่าจ้างแรงงาน เพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ นั้น ก็เป็นการยากที่จะแก้ไขเพราะมีสาเหตุมาจากปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ อย่างไรก็ตามแต่อาจจะมีสิ่งที่ควบคุมได้ซึ่งอาจจะแก้ไขได้โดย

1. ปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานของคณงาน พนักงานและผู้บริหารให้สูงขึ้น ซึ่งก็จะต้องอาศัยความรู้ของบุคคลเหล่านั้นว่ามีความต้องการอย่างไร เมื่อเขาได้ในสิ่งที่ต้องการเขาก็จะสามารถทำงานให้เราได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต้องรู้ว่าทำวิธีการใดจึงจะได้ผลดีที่สุด

2. ประหยัดค่าวัตถุดิบ ค่าวัสดุที่จำเป็นต่อการผลิต ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ของการผลิตอย่างจริงจัง นั่นคือ ต้องดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและคำนึงถึงความประหยัดด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญมาก อาจทำได้โดยการควบคุมวัตถุดิบอย่างใกล้ชิดอยู่เสมอ ควบคุมคุณภาพของชิ้นส่วนงานในทุกขั้นตอนของการผลิตให้ไ้มาตรฐาน

3. ประหยัดในการใช้กระแสไฟฟ้าให้มาก หรือโดยการเสนอต่อการไฟฟ้า ถึงการคิดอัตราค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในกิจการอุตสาหกรรมนั้นควรคิดจากส่วนที่เป็นต้นทุน การผลิตเพื่ออุตสาหกรรมโดยเฉพาะไม่ควรให้อุตสาหกรรมต้องช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ ใช้ประเภทอื่นด้วย

4. ปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานของเครื่องจักร ถ้าเครื่องจักรล่า สมัยก็ควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลง มีการซ่อมบำรุงอยู่เสมอ

ซึ่งถ้าหากธุรกิจสามารถประหยัดโดยวิธีการ เช่นนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว จะทำให้อุตสาหกรรมกระสอบ สามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างมีผลกำไร

การแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่าย

การจำหน่ายในประเทศ

1. ควรสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มโรงงานทอกระสอบ โดยทางราชการเข้าไปมีบทบาทและร่วมกำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติให้รัดกุมขึ้น เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาดังเช่นที่ผ่านมา ทั้งนี้เพราะการรวมกลุ่มโรงงานมีประโยชน์ในด้านการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด สามารถควบคุมสถานการณ์ไม่ให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อผู้ผลิตและผู้บริโภคได้ และให้ผลประโยชน์เสมอภาคแก่ทุกโรงงาน หรือหากการรวมกลุ่มโรงงานมีปัญหาไม่สามารถรวมกันได้ก็ควรทำแบบโรงงานน้ำตาล คือรวมกลุ่มจัดจำหน่ายโดยให้ทางราชการเข้ามาแทรกแซง โดยการออกกฎหมายบังคับใช้ก็น่าจะได้ผลดีอย่างเช่น โรงงานน้ำตาลดำเนินการอยู่ในขณะนี้

2. สภาพเศรษฐกิจปัจจุบันของประเทศ มาตรการควบคุมราคายังมีความจำเป็นอยู่ อย่างไรก็ตาม ราคาค่าควบคุมก็อาจจะได้รับการพิจารณาเพิ่ม-ลด ให้สอดคล้องกับต้นทุนการผลิตเป็นคราว ๆ ไป ระยะเวลาในการพิจารณาเรื่องนี้ ควรกำหนดให้แน่

นอน และการปฏิบัติงานในเรื่องนี้ก็ไม่ควรล่าช้า

3. เพื่อขยายการค้าภายในประเทศ รัฐบาลควรมีมาตรการส่งเสริมให้
ใช้กระสอบที่ผลิตภายในประเทศบรรจุสินค้าบางประเภท เช่น บัญี อาหารสัตว์ แป้ง
เป็นต้น แทนการใช้กระสอบที่ทำจากวัตถุดิบสังเคราะห์

การจำหน่ายต่างประเทศ

1. เร่งดำเนินการขยายตลาดต่างประเทศให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดย
สำนักงานพาณิชย์และศูนย์พาณิชย์กรรมในต่างประเทศ มีบทบาทมากขึ้นในการขยาย
ตลาด โดยแจ้งให้ทูตพาณิชย์ทราบถึงแผนการขยายกระสอบและผลิตภัณฑ์ในรูปแบบเงินเชื่อ
ระยะเวลาชำระหนี้สินค้า 12 เดือน และให้ทูตพาณิชย์ช่วยแจ้งผู้ซื้อให้ทราบถึงการ
ขยายกระสอบเงินเชื่อ เพราะว่าผู้ซื้อกระสอบส่วนใหญ่จะเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา
อาจจะขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ สำหรับซื้อสินค้าในรูปแบบเงินสด เพื่อเป็นการ
ช่วยโรงงานทอกระสอบให้สามารถส่งผลิตภัณฑ์ออกและแข่งขันกับประเทศผู้ผลิตอื่น ๆ
รวมทั้งเป็นการจูงใจผู้ซื้อในตลาดต่างประเทศให้หันมาสนใจซื้อกระสอบและผลิตภัณฑ์
ปอจากไทย

2. ผลิตภัณฑ์ปอควรได้รับการส่งเสริมในกลุ่มประเทศอาเซียนให้เป็นสินค้า
ปลอดภาษีในกลุ่มอาเซียน และควรมีการเจรจาต่อรองระหว่างอาเซียนกับกลุ่ม
เศรษฐกิจอื่น ๆ เพื่อขอสิทธิประโยชน์ในค่านอากรขาเข้า และโควตาจากประเทศผู้
ซื้อให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

3. ในการขนส่งเพื่อลดต้นทุนในการค้า ผู้ค้าและผู้เกี่ยวข้องจะต้องหา
มาตรการแก้ไขกำหนดค่าระวางเรือบรรทุกสินค้าให้อยู่ในอัตราค่า หรือไม่สูงกว่าปกติ
โดยทั่วไป

4. เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาการส่งออกให้ผลิตภัณฑ์ปอไทย สามารถแข่งขันด้านราคาในตลาดโลกได้ สมาคมอุตสาหกรรมทอกระสอบไทยควรรวบรวมข้อเท็จจริง เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาการส่งออกเพื่อขอลดภาษีการค้า เป็นการชั่วคราวในระยะที่ราคาตลาดโลกต่ำกว่าราคาต้นทุนการผลิต

การแก้ไขปัญหาการเงิน

1. อุตสาหกรรมนี้ ควรหลีกเลี่ยงการนำเงินทุนจากแหล่งระยะสั้นไปลงทุนในสินทรัพย์ระยะยาว เพราะจะเป็นการเพิ่มความเสี่ยงที่จะต้องชำระหนี้ให้ทันภายในกำหนดเวลาอันสั้น แต่กิจการควรจัดหาเงินทุนจากแหล่งระยะยาว โดยการนำหุ้นสามัญออกจำหน่าย และควรหลีกเลี่ยงการนำเงินทุนจากแหล่งระยะยาวไปลงทุนในสินทรัพย์ระยะสั้น เพราะจะทำให้ได้รับผลตอบแทนต่ำ แต่ควรจัดหาเงินทุนจากแหล่งระยะสั้น เช่นเดียวกัน จึงจะเป็นการนำเงินทุนมาใช้ให้สอดคล้องกับอายุการใช้งานของสินทรัพย์ หากไม่สามารถหาแหล่งเงินระยะยาวได้ ก็ควรเสนอต่อทางราชการถึงแหล่งที่จะสนับสนุนให้กู้เงินระยะยาวแก่อุตสาหกรรมนี้ ซึ่งอาจจะเป็นธนาคารแห่งประเทศไทย หรือธนาคารเกษตรและสหกรณ์การเกษตรก็ได้ เพื่อที่จะให้นำเงินระยะยาวไปลงทุนในสินทรัพย์ระยะยาว เพื่อจะค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำและเพื่อให้สอดคล้องกับการใช้ทรัพย์สินด้วย

2. ธนาคารแห่งประเทศไทยควรเร่งรัดพัฒนาการขยายวงเงินเครดิตในอัตราดอกเบี้ยต่ำให้แก่อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ปอเพิ่มขึ้น เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของแต่ละโรงงานตามกำลังการผลิตซึ่งไม่เท่ากัน โดยอาจจะแยกดังนี้

2.1 ขยายวงเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อหลักทรัพย์โดยใช้เงินประเภทอุตสาหกรรม ให้เพิ่มขึ้นจากเดิมอีกไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30

Credit
ขอ 2.1

2.2 กำหนดวงเงินรับช่วงช้อลคั่วสัญญาใช้เงินโดยวิธี Packing
ในการส่งสินค้าออกไปขายต่างประเทศ โดยแยกต่างหากจากวงเงินใน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย